

Název zprávy Nerozumím jim. Co s tím mám dělat?

Krátký úvod

Klientka má za sebou již více než třicet let pedagogické praxe na různých typech středních škol. V poslední době učí na víceletém gymnáziu a vykonává funkci koordinátorky ŠVP. Loni začala učit i v nižších třídách gymnázia. Vlastní sebereflexí si uvědomila, že jí výuka těchto mladších žáků působí těžkosti. Cíleně se přihlásila do koučování, aby našla lepší způsob výuky, který by více vyhovoval této věkové kategorii. Sama totiž nemohla přijít na to, proč hodiny neprobíhají podle jejích představ a proč je s nimi nespokojena.

Cíle

První dvě sezení jsme věnovali důkladnému popisu toho, jak paní učitelka vnímá svoji výuku – s čím je nespokojená, jak vnímá sebe a žáky. Z této diskuze vyplynuly dvě otázky. Ty si klientka zformulovala jako své cíle, ke kterým by chtěla dojít v průběhu našeho společného setkávání:

1. Jak bych měla vystupovat v nižších třídách gymnázia?
2. Jaké metody bych měla využívat při výuce?

Dosahování cílů

Oba cíle spolu úzce souvisely, ale byly ještě pro potřeby koučování velmi obecné. Podrobně jsme se proto věnovali popisu toho, jak by mělo vyučování vypadat po případné změně. Tím jsme se dostali k otázkám hodnot či cílů, které klientka vyznává jako principy své práce. Ukázalo se, že je velmi náročná sama k sobě – a stejně tak i ke svým žákům. Cíle svojí výuky však se žáky neprojednávala, předkládá jim je direktivně. Vysvětlila to jednoduše: „Musím jim říci, jak je to správně. Je to moje povinnost.“

V tomto okamžiku jsem nabídl klientce malé zastavení a prostor k sebereflexi sebe sama. Klientka si vypracovala typologický dotazník MBTI. Výsledky jsme důkladně analyzovali a vyhodnotili, jak její typ ovlivňuje její práci. Klientka se ukázala jako introvertní osoba s velkým důrazem na fakta a konkrétnosti, s velmi silnou orientací na výkon. Konstatovali jsme, že je silně potlačena její schopnost empaticky vnímat okolí. Navíc má velkou tendenci v životě velmi přesně plánovat a tyto plány striktně dodržovat. Sama připustila, že své názory a plány nerada mění.

Rozhovor a reflexe její osobnosti vedly k tomu, že si uvědomila parametry svého přístupu k výuce – že nerespektuje a nebere v úvahu druhou stranu učebního procesu, a to žáky. V důsledku toho se žáci cítí nespokojeni a dávají to v jejich hodinách najevo nechutí k práci. To byl důležitý poznatek, který je zde sice popsán velmi stručně, ale klientka k němu docházela velice pomalu a s obtížemi v průběhu několika sezení. Vyplynuly z něj zásady, kterými by se měla řídit, aby se klima ve třídě zlepšilo.

Druhý cíl – změna metod práce – navazoval na cíl první. Klientka sama došla k názoru, že by měla v daleko větší míře zapojovat žáky do přípravy a realizace hodiny. Uvědomila si, že používá v podstatě jen jednu metodu – frontální předávání znalostí žákům. V tuto chvíli se ukázalo jako užitečné jí nabídnout k podrobnějšímu prostudování metodickou literaturu. Hledání vhodných metod, které by vyhovovaly jejímu učebnímu stylu, zabralo dalších několik

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

sezení. Mezi nimi si klientka systematicky zkoušela různé metody a na našich setkání je podrobně analyzovala. Výsledkem byla větší aktivizace žáků, která vedla také ke zvýšení jejich zájmu o práci v hodinách. Klientka díky tomu pocítila větší uspokojení z výsledků své práce.

V této fázi klientka uvědomila ještě další skutečnost: že jí totiž její direktivní a neústupné chování komplikuje i vztahy s kolegy. Proto se zaměřila i na řešení této skutečnosti. Znovu se vrátila k sebereflexi svého osobnostního typu a hledala v něm ty prvky chování, které by měla v budoucnosti změnit. Nakonec si stanovila úkoly pro svůj osobnostní rozvoj (změnu), kterým se bude muset v dalším životě věnovat. Tato úloha je však dlouhodobá a podle vyjádření klientky bude během na dlouhou trať.

Doporučení, uvědomění

Naše závěrečné setkání a shrnutí výsledků koučování glosovala slovy: „Škoda, že to už končí. Ještě nikdy mě nikdo nepřivedl k tomu, abych si na sebe nastavila tak důkladné zrcadlo. Za to vám děkuji. Asi by to potřebovalo více z nás, učitelů. Je to někdy bolestivé, ale ku prospěchu.“

Jan Zouhar, leden 2011

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ